

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2016-05-11
1 (4)
Dnr 6.2.2 2015:336

Redovisning av uppdrag om att utveckla och tillhandahålla ytterligare kursprov i provbanken (bedömningsportalen)

Dnr U2016/01446/GV

Härmed redovisas uppdraget att utveckla och tillhandahålla ytterligare kursprov i provbanken (bedömningsportalen), företrädesvis i kurserna engelska 7 och historia 1 i gymnasieskolan, givet i regleringsbrev för budgetåret 2016 (U2016/01446/GV). Uppdraget gavs första gången i regleringsbrev för budgetåret 2014 (U2013/2908/S).

Sammanfattning

Nya kursprov i kurserna historia 1a1 och historia 1b tillhandahålls i Skolverkets bedömningsportal sedan vårterminen 2015. Kursprov i engelska 7 tillhandahålls sedan vårterminen 2016. Utvecklingen har, på uppdrag av Skolverket, genomförts av Malmö högskola (historia 1) respektive Göteborgs universitet (engelska 7). Kursproven har utvecklats enligt samma principer som de obligatoriska nationella proven. Detta innebär bland annat noggrann analys av ämnesplaner och kunskapskrav, storskaliga utprövningar samt analys och bearbetning av utprövningarna med vetenskapliga metoder. Genom Skolverkets webbplats, sociala medier, annonser i fackpress och tryckta affischer har Skolverket informerat verksamheterna om kursproven.

Utredning

Skolverkets bedömningsportal

Bedömningsportalen rymmer allt bedömningsstöd som Skolverket tillhandahåller utom de obligatoriska nationella proven. Det är många olika typer av bedömningsstöd som lärare kan hämta från portalen: diagnostiska material, observationsscheman, exempel på elevprestationer och prov. För gymnasieskolan finns i huvudsak kursprov som lärare kan välja att använda som stöd för betygssättningen. Sedan tidigare finns kursprov i kurser inom ämnena biologi, kemi, fysik, matematik och de moderna språken franska, spanska och tyska. Skolverket har sedan 2014 haft i uppdrag att ”utveckla och senast våren 2016 tillhandahålla ytterligare kursprov i prov-

banken (bedömningsportalen) företrädesvis för kurserna engelska 7 och historia 1.”¹

Skolverket har uppdragit åt Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, projektet Nationella prov i främmande språk (NAFS) att utveckla kursprovet i kursen engelska 7. Malmö högskola, Institutionen för individ och samhälle, har Skolverkets uppdrag att utveckla kursproven i kurserna historia 1a1 och historia 1b. Båda lärosätena har erfarenhet av provutveckling och provkonstruktion inom ramen för uppdrag om nationella prov i respektive ämne. De nya kursproven har utvecklats enligt samma principer som de obligatoriska nationella proven. Skolverkets kontaktpersoner har regelbundet tagit del av arbetet och lämnat synpunkter.

Uppdragets genomförande

Det inledande arbetet genomfördes med syfte att utreda frågor om lämplig provtid, urval av innehåll och val av provformat. Noggranna analyser av ämnesplanerna och genomgång av relevant forskning genomfördes i samarbete med referensgrupper med bred kompetens bestående av bland annat lärare, lärarutbildare, personer med specialpedagogisk kompetens samt forskare och ämnesdidaktiker. Ett tidigt ställningstagande var att proven bör bestå av flera delprov för att säkra validiteten gentemot ämnesplanen samt för att de ska kunna ge underlag till så mätsäkra resultat som möjligt. I konstruktionsarbetet har såväl mindre som storskaliga utprövningar genomförts av uppgifterna i proven. Resultaten av utprövningarna har analyserats och bearbetats med vetenskapliga metoder. Förslag till kravgränser för de olika provbetygen har lämnats för godkännande av Skolverket enligt samma modell som de obligatoriska nationella proven. Bedömningsanvisningar har utformats utifrån analys av utprövningar och i enlighet med Skolverkets mallar för nationella prov.

Engelska 7

Kursen engelska 7 är den mest avancerade kursen i engelska inom gymnasial utbildning och fokuserar bland annat ”Teoretiska och komplexa ämnesområden, även av mer vetenskaplig karaktär”². Kursen ger meritpoäng vid ansökan till högre utbildning. I samband med att reglerna för meritpoäng ändrades 2011 kom betydligt fler elever att välja kursen och den studeras nu av drygt 30 procent av gymnasieskolans elever. Elevgrupperna har i samband med detta blivit mer heterogena och lärare har efterfrågat nationellt bedömningsstöd.

Kursprovet i engelska 7 består av sammanlagt fem delprov, varav fyra delprov som fokuserar receptiv (läsa och lyssna) och skriftlig förmåga samt ett delprov som fokuserar muntlig produktion och interaktion. Provet syftar till att ge en bild av elevernas allmänna språkfärdighet. Särskild uppmärksamhet har ägnats de mål i äm-

---

¹ Uppdraget gavs första gången i regleringsbrev för Skolverket för budgetåret 2014 (U2013/2908/S).

² Detta ingår som centralt innehåll i kursen, se ämnesplanen för kursen engelska 7 i gymnasieskolan

nesplanen som handlar om språkliga strategier samt språklig medvetenhet och säkerhet. Delprovsresultaten kan sammanvägas till ett provbetyg.

Historia 1

Kursen historia 1a1 omfattar 50 poäng och kursen historia 1b omfattar 100 poäng. I den kortare kursen, som framförallt ges på yrkesprogram, behandlas inte det tredje målet i ämnesplanen ("förmågan att använda historiska teorier och begrepp"). Det finns också skillnader mellan kurserna historia 1a1 och historia 1b gällande omfattningen av det centrala innehållet. Vid konstruktionen av kursproven för historia 1a1 och 1b har lärosätet tagit hänsyn till kursernas olika karaktär och de olika förutsättningar eleverna som läser kurserna därför förväntas ha. Kursprovet i historia 1a1, den kortare kursen, består av ett skriftligt prov som genomförs vid ett tillfälle. Kursprovet i historia 1b, den längre kursen, består av två delprov som genomförs vid två tillfällen. Resultatet på delproven kan sammanvägas till ett provbetyg.

Informationsinsatser

Information om nationella prov och bedömningsstöd finns på Skolverkets webbplats och i bedömningsportalen. Information sprids även via Skolverkets nyhetsbrev och sociala medier.

I syfte att sprida mer specifik information om de kommande kursproven i engelska 7 och historia 1 2016 genomfördes redan inför höstterminen 2015 en informationsinsats på Skolverkets webbplats riktad till rektorer och lärare. En affisch har sänts till samtliga anordnare av gymnasiala utbildningar. Annonsering har skett i tidningen Skolvärlden och på dess webbplats. De lärosäten som har i uppdrag att utveckla och konstruera kursproven har spridit information genom sina kontakter med lärarutbildningar, ämnesföreningar och referensskolor.

Kursprovets användning

De första kursproven i historia 1 tillhandahölls i bedömningsportalen vårterminen 2015. Nya kursprov i historia 1 tillhandahölls vårterminen 2016 liksom det första kursprovet i engelska 7. Skolorna beslutar om kursproven ska användas eller inte samt i vilken omfattning. Kursproven är avsedda att användas mot slutet av aktuell kurs som ett stöd för bedömning inför betygssättningen.

I bedömningsportalen registreras antalet nedladdningar av kursproven. Det finns indikationer som tyder på att nedladdningen av de kursprov i historia 1a1 och historia 1b, som tillhandahölls våren 2015, inte var särskilt omfattande om antalet jämförs med liknande provmaterial i andra ämnen som har funnits i bedömningsportalen en längre tid. Det är möjligt att det kan ta ett antal år innan användningen av kursprov i historia 1a1 och historia 1b blir en naturlig del av skolans verksamhet. Antalet nedladdningar av det första kursprovet i engelska 7, som tillhandahölls vå-

ren 2016, indikerar att detta kursprov har använts i högre grad än kursproven i historia 1.³

I och med att kursproven genomförs på skolans initiativ och inte som för de obligatoriska nationella proven enligt förordning ingår dessa kursprov inte i skolans årsplanering på samma sätt som de nationella proven gör. Det kan leda till att kursproven inte är kända på skolorna eller att det har varit svårt för skolorna att få in dem i årsplaneringen om det inte tidigt beslutats om att detta ska planeras in.

Förutom att ge information om hur kursproven kan utvecklas och förbättras kan den insamling av provresultat och lärarenkäter som lärosätena genomför användas för att ge en uppfattning om hur och i vilken utsträckning kursproven används.

Fortsatt utveckling

Inför fortsatt utveckling av kursproven är det för likvärdigheten viktigt att uppmärksamma betydelsen av att elever som gör proven inte i förväg känner till deras innehåll. De frivilliga kursproven diskuteras sannolikt bland elever och på sociala medier redan när den första gruppen av elever har genomfört provet. Detta är något som inte bara gäller för kursproven i engelska 7 och historia 1 utan något som gäller generellt för proven i Skolverkets bedömningsportal. Det är därför av vikt att nya kursprov utvecklas och konstrueras under kommande år så att det finns flera prov i bedömningsportalen för lärare att välja mellan. Därmed minskar risken att elever vet hur just det prov de kommer att skriva ser ut. I samband med att det första kursprovet i engelska 7 tillhandahölls under våren 2016 informerade Skolverket om fördelarna med att skolor genomför de receptiva och skriftliga delproven i kursprovet under samma första dag. De skolor som genomförde proven under denna dag kan därför antas ha haft bäst förutsättningar att få tillförlitliga provresultat.

På Skolverkets vägnar

Anna Ekström
Generaldirektör

Hanna Karlsson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har Karin Hector-Stahre, Anna Westerholm, Mikael Halápi och Jonas Nordström deltagit.

---

³ Antalet nedladdningar i bedömningsportalen kan ge indikationer på kursprovets användning men informationen är osäker eftersom en nedladdning inte behöver innebära att provet använts.